

<b>Seat No.</b>	
-----------------	--

<b>Set</b>	<b>P</b>
------------	----------

**M.A. (Semester - I) (CBCS) Examination Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**  
**ADEVERTISING AND PUBLIC RELATIONS**

Time: 2½ Hours

Max. Marks: 70

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
 2) All questions carry equal marks.

**Q.1 Multiple choice questions.(2 marks each)**

14

- 1) \_\_\_\_\_ is the Gate keeper in newspaper.
 

a) Editor	b) Manager
c) Technician	d) Peon
- 2) My Government App is launched by \_\_\_\_\_.
 

a) Government of India	b) Government of Maharashtra
c) Government of Gujarat	d) None of these
- 3) Yojna magazine published by \_\_\_\_\_.
 

a) Government of India	b) Government of Maharashtra
c) Government of Gujarat	d) None of these
- 4) Child Line is working for \_\_\_\_\_.
 

a) Unwanted child	b) Missed child
c) Rehabilitation of child	d) All the above
- 5) Some time coupons will release in print media for \_\_\_\_\_.
 

a) Publicity	b) Advertising
c) Direct Marketing	d) All the above
- 6) Zindagi ke Saath Bhi Zindagi ke Baad Bhi its slogan of \_\_\_\_\_.
 

a) SBI life	b) LIC
c) Max Life	d) None of these
- 7) Communication Revolution word used first time by \_\_\_\_\_.
 

a) Fredrick William	b) Hamilton Right
c) William Wolf	d) None of these

**Q.2 Write short notes. (Any Four out of Five)**

14

- a) Publicity.
- b) Role of advertising in Television
- c) Propaganda.
- d) Lobbying.
- e) Event.

**Q.3 Short answer Type Questions. (Any two out of Three)**

14

- a) Discuss the PR Activity for Image Building.
- b) Explain the Creative Function of Advertising Agency.
- c) State the importance of research in advertising.

**Q.4 Descriptive type question with Internal choice.**

14

- a) Discuss the role of advertising for marketing.

OR

- b) Explain the role of radio to educate people in India.

**Q.5 Explain the role of public relation In disaster management.**

14

## (मराठी रूपांतर)

**सुचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.  
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

- 14
- प्र. १ बहुपर्याय प्रश्न. (प्रत्येकी २गुण)**
1. —— हे वृत्तपत्राचे गेट कीपर असतात.  
 अ) संपादक  
 क) तंत्रज्ञ
 

ब) व्यवस्थापक  
 ड) शिपाई
  2. माय गव्हमेंट अप —— यांनी सुरु केला.  
 अ) गव्हमेंट ऑफ इंडिया  
 क) गव्हमेंट ऑफ गुजरात
 

ब) गव्हमेंट ऑफ महाराष्ट्र  
 ड) यापैकी नाही
  3. योजना मासिक —— प्रकाशित करतात.  
 अ) गव्हमेंट ऑफ इंडिया  
 क) गव्हमेंट ऑफ गुजरात
 

ब) गव्हमेंट ऑफ महाराष्ट्र  
 ड) यापैकी नाही
  4. चाईल्ड लाईन —— साठी काम करतात.  
 अ) अवांछित बालके  
 क) बालकांचे पुनर्वसन
 

ब) हरवलेली बालके  
 ड) यापैकी नाही
  5. —— साठी काहीवेळा प्रिंट माध्यमात कुपन दिले जातात.  
 अ) प्रसिद्धी  
 क) प्रत्यक्ष विषयन
 

ब) जाहिरात  
 ड) यापैकी सर्व
  6. जिंदगी के साथ भी जिंदगी के बाद भी ही —— ची घोषणा आहे.  
 अ) एस. बी. आय. लाईफ  
 क) मैक्स लाईफ
 

ब) एल. आय. सी  
 ड) यापैकी नाही
  7. संज्ञापन क्रांती हा शब्द सर्वप्रथम —— यांनी वापरला.  
 अ) फेड्रिक विलियम  
 क) विलियम वोल्फ
 

ब) हमिल्टन राईट  
 ड) यापैकी नाही

- प्र. 2 संक्षिप्त टीपा लिहा. (पाच पैकी दोन)

  - 1) प्रसिद्धी
  - 2) चित्रवाणीतील जाहिरातींची भूमिका
  - 3) प्रचार
  - 4) लॉबिंग
  - 5) इव्हेंट

प्र. 3 लघुत्तरी प्रश्न. (तीन पैकी दोन)

  - 1) जनसंपर्क उपक्रमांच्या प्रतिमा निर्मितीमधील भूमिकेची चर्चा करा.
  - 2) जाहिरात संस्थेतील सर्जनशील कृती स्पष्ट करा. .
  - 3) जाहिरातीतील संशोधनाचे महत्व स्पष्ट करा.

- प्र. 4 दिर्घोत्तरी प्रश्न अंतर्गत पर्यायासह.  
विपणनासाठी जाहिरातीची भूमिकेची चर्चा करा.  
किंवा  
रेडिओची भारतातील लोकांना शिक्षित करण्यातील भूमिका स्पष्ट करा.

प्र. 5 आपत्ती व्यवस्थापनातील जनसंपर्काची भूमिका स्पष्ट करा.

<b>Seat No.</b>	
---------------------	--

# Set P

**M.A. (Semester - I) (CBCS) Examination Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**  
**PRINT MEDIA**

Time: 2½ Hours

**Max. Marks: 70**

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
2) All questions carry equal marks.

**Q.1 Choose correct alternative:**



## **Q.2 Write short notes: (any four)**

14

- a) Dinkarao Jawalakar
  - b) Jagruti
  - c) Kal
  - d) Offset Printing
  - e) Sudharak

**Q.3 Write answer: ( Any two )**

14

- a)** Why James Augustus Hickey is called as forgotten hero of Indian press?  
**b)** Describe the contribution of P. K. Atre and his newspapers to Marathi journalism.  
**c)** Explain various software's useful for newspaper layout.

**Q.4 Give answers in detail (any one):**

14

- a)** How newspaper suffered during emergency? Discuss giving Examples.  
**b)** Write a detailed note on role of newspaper for independence movement.

**Q.5** Write an essay on Dr. Babasaheb Ambedkar and his newspaper.

14

## (मराठी रूपांतर)

**सुचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

- प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

  1. प्र. के. अत्रे —— या वृत्तपत्राचे संपादक होते.  
 अ) मराठा  
 क) जयहिंद  
 ब) नवयुग  
 ड) यापैकी सर्व
  2. सकाळ वृत्तपत्राची सुरुवात —— रोजी झाली.  
 अ) 1 जानेवारी 1938  
 क) 1 जानेवारी 1940  
 ब) 1 जानेवारी 1932  
 ड) यापैकी सर्व
  3. पंजाबी या वृत्तपत्राचे संपादक —— होते.  
 अ) लाला लाजपत राय  
 क) मौलाना आझाद  
 ब) दादाभाई नवरोजी  
 ड) यापैकी एकही नाही
  4. नॅशनल हेराल्ड या वृत्तपत्राशी —— हे संबंधित होते.  
 अ) बिपिन चंद्र पाल  
 क) पंडित नेहरु  
 ब) एस. सदानंद  
 ड) यापैकी सर्व
  5. केसरी वृत्तपत्राशी —— हे निगडित होते.  
 अ) लोकमान्य टिळक  
 क) न. चि. केळकर  
 ब) गो. ग. आगरकर  
 ड) यापैकी सर्व
  6. वृत्तपत्राच्या पानांच्या मांडणीसाठी —— सॉफ्टवेअरचा वापर केला जातो.  
 अ) फायनल कट प्रो  
 क) एडियस  
 ब) इन डिझाईन  
 ड) यापैकी सर्व
  7. सुधारक वृत्तपत्र —— रोजी सुरु झाले.  
 अ) 15 ऑक्टोबर 1888  
 क) 25 ऑक्टोबर 1888  
 ब) 05 ऑक्टोबर 1888  
 ड) यापैकी नाही

- प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

  - दिनकरराव जवळकर
  - जागृती
  - काळ
  - ऑफसेट मुद्रण
  - संधारक

- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

  - जेस्स ॲंगस्टस हिकी यांना भारतीय पत्रकारितेतील विसर पडलेला नायक असे का म्हटले जाते?
  - प्र. के. अत्रे आणि त्यांच्या वृत्तपत्रांचे मराठी पत्रकारितेसाठी योगदान स्पष्ट करा.
  - वृत्तपत्र मांडणी करण्यासाठी उपयोगी पडणाऱ्या विविध सॉफ्टवेअरची माहिती सांगा.

- प्र.4 तपशीलासह उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)**

  - आणीबाणीच्या कालखंडात वृत्तपत्रांची कशी गळचेपी झाली? उदाहरणे देऊन चर्चा करा.
  - स्वातंत्र्य चळवळीत वृत्तपत्रांनी बजावलेल्या भूमिकेबाबत सविस्तर टिप्पण लिहा.

- प्र.५** बाबासाहेब आंबेडकर आणि त्यांची वृत्तपत्रे याबाबत निबंध लिहा.

<b>Seat No.</b>	
---------------------	--

# Set P

**M.A. (Semester - II) (CBCS) Examination Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**  
**MEDIA MANAGEMENT**

Time: 2½ Hours.

**Max. Marks: 70**

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
2) Figures to the right indicate full marks.

- |            |  |                            |
|------------|--|----------------------------|
| <b>Q.1</b> | <b>Choose correct alternative:</b>                 | 14                         |
| 1)         | _____ is known as the father of modern management. |                            |
| a)         | Henry Fayol  | b) David Fayol             |
| c)         | Henry Marconi                                      | d) None of these           |
| 2)         | _____ invented movable type writer.                |                            |
| a)         | Marconi  | b) William Carrey          |
| c)         | James Austin                                       | d) Johance Gutenberg       |
| 3)         | TRP stands for _____.                              |                            |
| a)         | Television Rating Point                            | b) Television Rating Power |
| c)         | Television Radio point                             | d) None of these           |
| 4)         | Star TV started in _____.                          |                            |
| a)         | 1991   | b) 1992                    |
| c)         | 1993   | d) 1994                    |
| 5)         | Diary method was used by _____ to measure TRP.     |                            |
| a)         | TAM  | b) INTAM                   |
| c)         | Doordarshan  | d) FM                      |
| 6)         | Major revenue of any news paper spent on _____.    |                            |
| a)         | News print   | b) Man power               |
| c)         | Machinery  | d) None of these           |
| 7)         | Long form of DTH is _____.                         |                            |
| a)         | Direct to Home                                     | b) Direct to House         |
| c)         | Direct To Hall                                     | d) None of these           |
| <b>Q.2</b> | <b>Write short notes (any four):</b>               | 14                         |
| a)         | DTH  |                            |
| b)         | Television studio                                  |                            |
| c)         | Foreign equity in Indian media                     |                            |
| d)         | TAM  |                            |
| e)         | INS  |                            |
| <b>Q.3</b> | <b>Answer the following questions (any two):</b>   | 14                         |
| a)         | Describe various departments in print media.       |                            |
| b)         | Explain the importance of management.              |                            |
| c)         | Discuss the new trends in Internet.                |                            |
| <b>Q.4</b> | <b>Descriptive type question (any one):</b>        | 14                         |
| a)         | Explain the management is social process.          |                            |
| b)         | Explain the management of FM Radio.                |                            |
| <b>Q.5</b> | <b>Write answer in 500 words</b>                   | 14                         |
|            | Media management is Art and Science, discuss.      |                            |

## (मराठी रूपांतर)

**सुचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

### प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

- यांना आधुनिक व्यवस्थापनेचे जनक संबोधले जाते.  
अ) हेन्री फेयॉल  
क) हेन्री मारकोनी  
ब) डेव्हिड फेयॉल  
ड) यापैकी नाही
  - यांनी हलता टंकाचा शोध लावला.  
अ) मारकोनी  
क) जेम्स ऑस्टिन  
ब) विल्यम कॅरे  
ड) जोहान्स गटेनबर्ग
  - टी. आर. पी. चे पूर्ण रूप —  
अ) टेलिव्हिजन रेटिंग पाईन्ट  
क) टेलिव्हिजन रेडिओ पाईन्ट  
ब) टेलिव्हिजन रेटिंग पॉवर  
ड) यापैकी नाही
  - स्टार टी. व्ही. — मध्ये सुरुवात झाली.  
अ) 1991  
क) 1993  
ब) 1992  
ड) 1994
  - टी आर पी मोजण्यासाठी — ने डायरी पद्धती वापरली.  
अ) टॅम  
क) दूरदर्शन  
ब) इन्टर्टम  
ड) एफ. एम
  - कोणत्याही वृत्तापत्राचे उत्पन्न प्रामुख्याने — यासाठी खर्च होते.  
अ) वृत्तकागद  
क) यंत्रसामग्री  
ब) मनुष्यबळ  
ड) यापैकी नाही
  - डी टी एच चे पूर्ण रूप —  
अ) डायरेक्ट टू होम  
क) डायरेक्ट टू हॉल  
ब) डायरेक्ट टू हाउस  
ड) यापैकी नाही

## प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

1. डी टी एच
  2. टेलिव्हिजन स्टूडिओ
  3. भारतीय माध्यमातील परकीय गुतंवणूक
  4. टॅम
  5. आय. एन. एस

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन )

14

1. मुदित माध्यमातील विविध विभागाचे वर्णन करा.
  2. व्यवस्थापकाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
  3. इनटरनेट मधील नवे प्रवाह चर्चा करा.

#### प्र.4 दीघोत्तरी प्रश्न (कोणतेही एक ):

14

1. व्यवस्थापन हे सामाजिक प्रक्रिया आहे स्पष्ट करा.

## अथवा

2. एफ. एम रेडिओचे व्यवस्थापन स्पष्ट करा.

## प्र.5 500 शब्दात उत्तरे लिहा.

14

माध्यम व्यवस्थापन हे कला आणि शास्त्र आहे. चर्चा करा.

<b>Seat No.</b>	
---------------------	--

# Set P

**M.A. (Semester - II) (CBCS) Examination Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**  
**MEDIA LAW AND ETHICS**

Time: 2½ Hours

Max. Marks: 70

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
2) Figures to the right indicate full marks.

**Q.1 Choose correct alternative:**



**Q.2 Write short notes. (Any four) 14**

- a) Right to Information Act.
  - b) Yellow Journalism.
  - c) Preamble of Constitution.
  - d) Ombudsman.
  - e) Fundamental Rights.

**Q.3 Answer the following questions. (Any two) 14**

- a) What do you understand by Intellectual Property Rights? Give details of Patent.
  - b) Describe the recommendations of 'First Press Commission' and what is the outcome of it?
  - c) What is lobbying? Discuss it in Indian perspective.

- Q.4 Give answers in detail. (Any one) 14**
- a) What is Defamation? Explain it giving example of various cases.
  - b) Do you think Indian media is enjoying freedom? Illustrate giving suitable examples.
- Q.5 Give answers in 500 words. 14**
- Describe with details how Prasar Bharati came into existence. Why Prasar Bharati failed in fulfilling the expectations?

(मराठी रूपांतर)

**सुचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.  
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1 योग्य पर्यायाची निवड करा.

14



## प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

1. माहितीचा अधिकार कायदा
  2. पीत पत्रकारिता
  3. घटनेचे प्रास्ताविक
  4. वृत्तपाल
  5. मुलभूत अधिकार

### प्र.३ उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

- बौद्धिक संपदा अधिकार या संदर्भात तुमचे आकलन काय आहे? पेटंट संदर्भातील तपशील सांगा.
  - पहिल्या वृत्तपत्र आयोगाच्या शिफारसी कोणत्या आणि त्याचे फलित काय?
  - लॉबिंग म्हणजे काय? भारतीय संतर्भाने चर्चा करा

#### प्र.४ सविस्तर उत्तरे द्या। (कोणतेही एक)

14

- बदनामी म्हणजे काय? विविध खटल्यांची उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.
  - भारतीय माध्यमे स्वातंत्र्याची अनुभूती घेत आहेत असे तुम्हास वाटते का? सुयोग्य उदाहरणे देऊन चर्चा करा

प्र.५ 500 शब्दात उत्तरे द्या।

14

प्रसार भारतीची स्थापना कशी झाली ते सविस्तर सांगा. अपेक्षांची पूर्तता करण्यात प्रसार भारती का अपयशी ठरले?

<b>Seat No.</b>	
---------------------	--

<b>Set</b>	<b>P</b>
------------	----------

**M.A. (Semester - II) (CBCS) Examination Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**  
**ELECTRONIC MEDIA (RADIO AND TELEVISION)**

Time: 2½ Hours

Max. Marks: 70

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
 2) Figures to the right indicate full marks

**Q.1 Multiple choice questions. (2 marks each) 14**

- 1) Gyanwani is the \_\_\_\_\_ radio station.
 

a) Entertainment	b) Spiritual
c) Infotainment	d) Educational
- 2) Prasarbharati Act implemented from \_\_\_\_\_.
 

a) 1990	b) 1996
c) 1999	d) 2000
- 3) Chairmen of Prasarbharti are appointed by \_\_\_\_\_.
 

a) Prime Minister	b) President of India
c) I. & B. Minister	d) None of above
- 4) Vividh Bharathi is started from \_\_\_\_\_.
 

a) 1960	b) 1970
c) 1980	d) 1990
- 5) For any radio interview normally \_\_\_\_\_ microphone is useful.
 

a) Uni directional	b) Bi directional
c) Multidirectional	d) None of the above
- 6) J. L. Beard is an inventor of \_\_\_\_\_.
 

a) Computer	b) Telephone
c) Telegraph	d) T. V.
- 7) India started \_\_\_\_\_ in 1959 with the help of UNESCO.
 

a) T. V.	b) Radio
c) Internet	d) None of the above

**Q.2 Write short notes (any four): 14**

- a) Explain what is the satellite radio?
- b) Explain the importance of radio Interview.
- c) What is the computer graphic work station?
- d) What is the difference between linear and non-linear editing?
- e) Differentiate between AM & FM radio.

**Q.3 Write Short Answer the following questions (any two): 14**

- a) Explain the Development of Electronic media in India.
- b) Describe the Characteristics of Radio.
- c) Discuss the type of microphone.

**Q.4 Descriptive Questions. (Solve any one): 14**

- a) Explain the Importance of Radio & TV as medium of mass communication.

**OR**

- b) Describe various types of radio programmers.

**Q.5 Explain the structure & functions of Prasarbharathi. 14**

## (मराठी रूपांतर)

**सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.  
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.



## प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

1. सॅटेलाईट रेडीओ म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.
  2. नभोवाणी मुलाखतीचे महत्व स्पष्ट करा.
  3. कॉम्प्युटर ग्राफिक वर्क स्टेशन म्हणजे काय?
  4. लिनियर आणि नॉन-लिनियर संपादन यातील फरक काय आहे?
  5. ए. एम. आणि एफ. एम. यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.3 खालिल प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन )

1. इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांचा भारतातील विकास स्पष्ट करा.
  2. नभोवाणीच्या गुणवैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
  3. मायक्रोफोनच्या प्रकारांची चर्चा करा.

#### प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही एक ):

1. रेडिओ आणि टी. व्ही माध्यमांचे जनसंज्ञापनातील महत्व स्पष्ट करा.  
**किंवा**
  2. नभोवाणी कार्यक्रमांचे प्रकार विविध प्रकार विषद करा.

**प्र.5** प्रसारभारतीची रचना आणि कार्ये स्पष्ट करा.

<b>Seat No.</b>	
---------------------	--

<b>Set</b>	<b>P</b>
------------	----------

**M.A. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**  
**COMMUNICATION RESEARCH**

Time: 2½ Hours

Max. Marks: 70

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
 2) Figures to the right indicate full marks.

**Q.1 Choose correct alternative:**

14

- 1) Data of research is \_\_\_\_\_ only.
  - a) Primary
  - b) Secondary
  - c) Both (a) and (b)
  - d) None of these
- 2) \_\_\_\_\_ is a type of non-probability sampling.
  - a) Random Sampling
  - b) Purposive Sampling
  - c) Multistage Sampling
  - d) All of these
- 3) Census method of research is \_\_\_\_\_ method.
  - a) Qualitative
  - b) Quantitative
  - c) Both (a) and (b)
  - d) None of these
- 4) A \_\_\_\_\_ research is an observational research method in which data is gathered from the same respondents repeatedly over a period of time.
  - a) Action
  - b) Pure
  - c) Longitudinal
  - d) None of these
- 5) People meter is used for \_\_\_\_\_.
  - a) Radio Research
  - b) TV Research
  - c) Print Media Research
  - d) None of these
- 6) Survey research is useful for \_\_\_\_\_ study.
  - a) Event
  - b) Population
  - c) Processes
  - d) None of these
- 7) When you are involved as a team member to find out number of Great Indian Bustard at Nannaj sanctuary then it is \_\_\_\_\_ observation.
  - a) Participatory
  - b) Non Participatory
  - c) Both (a) and (b)
  - d) None of these

**Q.2 Write short notes. (Any four)**

14

- a) IRS
- b) Applied Research
- c) Hypothesis
- d) Primary Data
- e) Case Study Method

**Q.3 Answer the following questions. (Any two)**

14

- a) What is content analysis? Describe use of it for media research.
- b) What is Observation? Trace various types of observation.
- c) Define survey and describe various types of surveys with details.

**Q.4 Give answers in 500 words. (Any one)**

14

- a) What is Public Relation research? Discuss with details.

OR

- b) What are the various methods of sampling? Discuss giving suitable examples.

**Q.5 Give answers in 500 words.**

14

Describe television research giving suitable examples.

(मराठी रूपांतर)

**सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.  
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

### प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14



## प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

1. आय. आर. एस
  2. उपयोजित संशोधन
  3. गृहितक
  4. प्राथमिक तथ्ये
  5. व्यष्टि अध्ययन पद्धती

### प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन )

14

- आशय विश्लेषण म्हणजे काय? त्याची माध्यम संशोधनासाठी उपयुक्तता विषद करा.
  - निरीक्षण म्हणजे काय? निरीक्षणाच्या विविध प्रकारांचा शोध घ्या.
  - सर्वेक्षणाची व्याख्या सांगा आणि सर्वेक्षणाचे विविध प्रकार विषद करा.

प्र.4 तपशीलासह उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक ):

14

1. जनसंपर्क संशोधन म्हणजे काय? तपशीलांसह चर्चा करा.  
**अथवा**
  2. नमुना निवडीचे विविध प्रकार कोणते? सुयोग्य उदाहरणांसह चर्चा करा.

प्र.५ पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा.

14

- चित्रवाणी संशोधनाबाबत उदाहरणांसह विषद करा.

**M.A. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**  
**DEVELOPMENT COMMUNICATION**

Time: 2 ½ Hours

**Max. Marks: 70**

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
2) Figures to the right indicate full marks.

**Q.1 Select the correct alternative:**

14



## **Q.2 Write short notes. (Any four)**

14





- a)** Discuss the role of development communication in Society.  
**b)** Explain the process of development communication with relevant case studies.

**Q.5 Write answer in 500 words(any one)**

14

**How television is important for development? Explain in the context of Kheda project.**

(मराठी रूपांतर)

**सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.  
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

- |       |   |   |
|-------|---|---|
| प्र.1 | <p><b>योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. विकासात्मक संज्ञा ही —— यांनी मांडली होती.<br/>           अ) ईक्हट राजर्स<br/>           क) अरविंद सिंघल         </li> <li>2. भारतातील पहिल्या टेलिव्हिजन प्रयोगाला —— म्हणून ओळखले जाते.<br/>           अ) एस. आय. टी. टी<br/>           क) खेडा         </li> <li>3. मानव विकास निर्देशांक —— मध्ये मोजला जातो.<br/>           अ) मानवी वृद्धी निर्देशांक<br/>           क) मानव प्रगती निर्देशांक         </li> <li>4. रेडीओ आणि चित्रवाणी —— साठी उपयोगी आहेत.<br/>           अ) विकास संवाद<br/>           क) एकमार्गी संवाद         </li> <li>5. एफ. ए. ओ म्हणजे ——.<br/>           अ) फूड अन्ड अग्रीकल्चर ऑर्गनायझेशन<br/>           क) फिल्म अन्ड अग्रीकल्चर         </li> <li>6. —— हे माध्यम साधन नाही.<br/>           अ) वृत्तपत्र<br/>           क) इटरनेट         </li> <li>7. के. सी. पी. म्हणजे ——.<br/>           अ) खेडा कम्युनिकेशन प्रोजेक्ट<br/>           क) खेडा कम्युनिकेशन प्रोजेक्टर         </li> </ol> | <p>ब.) नोरा कुब्रेल<br/>           ड) पॉल हार्टमन</p> <p>ब) साईट<br/>           ड) झाबुआ</p> <p>ब) मानव विकास निर्देशांक<br/>           ड) औद्योगिक वृद्धी</p> <p>ब) गट संवाद<br/>           ड) वरील सर्व</p> <p>ब) फूड अन्ड अग्रीकल्चर ऑर्डर<br/>           ड) यापैकी नाही</p> <p>ब) रेडीओ<br/>           ड) टेलेफोन</p> <p>ब) खेडा कॉमन प्रोग्राम<br/>           ड) यापैकी नाही</p> |
| प्र.2 | <p><b>टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. मानव अधिकार</li> <li>2. पारंपारिक माध्यम</li> <li>3. जनमाध्यम</li> <li>4. सामाजिक बदल</li> <li>5. आधुनिकीकरण सिध्दांत</li> </ol>   |   |
| प्र.3 | <p><b>खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन )</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. विकसित राष्ट्रांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.</li> <li>2. नाविन्याचा प्रसार या सिध्दांताची चर्चा करा.</li> <li>3. शाश्वत विकास विशद करा.</li> </ol>   |   |
| प्र.4 | <p><b>पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. समाजातील विकास संवादाच्या भूमिकेची चर्चा करा.<br/>           अथवा</li> <li>2. विकास संवादाची प्रक्रिया उदाहरणासह स्पष्ट करा.</li> </ol>   |   |
| प्र.5 | <p><b>पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा.</b></p> <p>चित्रवाणी विकासासाठी कशी उपयक्त आहे? खेडा प्रकल्पाच्या संदर्भाने स्पष्ट करा.</p>   |   |

<b>Seat No.</b>	
---------------------	--

<b>Set</b>	<b>P</b>
------------	----------

**M.A. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**  
**RADIO JURNALISM AND PRODUCTION**

Time: 2½ Hours

Max. Marks: 70

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
 2) Figures to the right indicate full marks.

**Q.1 Multiple Choice Questions. (2Marks Each) 14**

- 1) FM stands for \_\_\_\_\_.  
 a) Frequency Modulation      b) File Manager  
 c) Frequently Modulation      d) None of these
- 2) 103.4 MHz is tuned for \_\_\_\_\_.  
 a) Solapur Radio Station      b) Kholapur Radio Station  
 c) Satara Radio Station      d) None of these
- 3) Big FM is Tuned on \_\_\_\_\_ Mhz  
 a) 91.1      b) 92.7  
 c) 108      d) None of these
- 4) Gun microphone is useful for \_\_\_\_\_.  
 a) Outdoor Interview      b) Indoor Interview  
 c) Group Discussion      d) None of these
- 5) What is Target Language \_\_\_\_\_.  
 a) Second Language      b) Translation Language  
 c) Source Language      d) All the above
- 6) AIR converted as Aakashwani in \_\_\_\_\_.  
 a) 1957      b) 1936  
 c) 1937      d) 1935
- 7) Marathi News Broadcasting started on AIR from \_\_\_\_\_.  
 a) 1935      b) 1936  
 c) 1939      d) 1944

**Q.2 Short Notes: (Any Four Out of Five) 14**

- a) Use of unidirectional micro phone
- b) FM transmission
- c) Medium wave
- d) Podcast
- e) Sound bite

**Q.3 Short Answer type Questions. ( Any Two out of three ) 14**

- a) Discuss the phone in programmes on Radio.
- b) Explain the short wave transmission.
- c) Explain importance of interviews for news gathering.

**Q.4 Descriptive type Questions with Internal, choice. 14**

- a) Explain the Radio Interview Programme.

**OR**

- b) Explain the process of outdoor recording for radio programme.

**Q.5 Explain the Evolution and Growth of Radio. 14**

## (मराठी रूपांतर)

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.  
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

**प्र.1 बहुपर्यायी प्रश्न (प्रत्येकी 2 गुण)**

14

1. एफ. एम. म्हणजे ----.  
अ) फ्रिक्वेन्सी मॉड्युलेशन  
क) फ्रिक्वेन्टली मॉड्युलेशन  
ब.) फाईल मैनेजर  
ड) यापैकी नाही
2. 103.4 मेगाहर्ट्झ वर ---- वाहिनी लागते.  
अ) सोलापूर रेडिओ स्टेशन  
क) सातारा रेडिओ स्टेशन  
ब) कोल्हापूर रेडिओ स्टेशन  
ड) यापैकी नाही
3. बिग एफ. एम. ---- मेगाहर्ट्झ वर लागते.  
अ) 91.1  
क) 108  
ब) 92.7  
ड) यापैकी नाही
4. गन मायक्रोफोन ---- साठी वापरतात.  
अ) बाह्य मुलाखतीसाठी  
क) गट चर्चा  
ब) स्टुडिओतील मुलाखतीसाठी  
ड) यापैकी नाही
5. लक्षित भाषा म्हणजे काय?  
अ) द्वितीय भाषा  
क) स्त्रोत भाषा  
ब) अनुवादित भाषा  
ड) यापैकी सर्व
6. ए. आय. आर. चे आकाशवाणीमध्ये रूपांतर ---- मध्ये झाले.  
अ) 1957  
क) 1937  
ब) 1936  
ड) 1935
7. मराठी बातमीपत्राचे ए. आय. आर. वर प्रसारण ---- साली सुरु झाले.  
अ) 1935  
क) 1939  
ब) 1936  
ड) 1944

**प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)**

14

1. एकदिशा मायक्रोफोनचा वापर
2. एफ. एम. प्रसारण
3. मध्यम लहरी
4. पॉडकास्ट
5. साऊड बाईट

**प्र.3 लघुत्तरी प्रश्न.(तीनपैकी दोन )**

14

1. रेडिओ वरील फोन इन कार्यक्रमांविषयी चर्चा करा.
2. लघु लहरींदवारे होणारे प्रसारण स्पष्ट करा.
3. बातमीच्या संकलनातील मुलाखतींचे महत्व स्पष्ट करा.

**प्र.4 दिर्घोत्तरी प्रश्न अंतर्गत पर्यायासह.**

14

1. रेडिओमधील मुलाखतींवरील आधारित कार्यक्रम स्पष्ट करा.  
**किंवा**
2. रेडिओवरील कार्यक्रमांची बाह्य ध्वनिमुद्रण प्रक्रिया स्पष्ट करा.

**प्र.5 नभोवणीचा उदय आणि विकास स्पष्ट करा.**

14

**Seat  
No.**

## Set

P

**M.A. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**  
**TELEVISION JOURNALISM AND PRODUCTION**

Time: 2½ Hours

**Max. Marks: 70**

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
2) Figures to the right indicate full marks.

**Q.1 Choose the correct alternative:**

14

<b>Q.2</b>	<b>Write short notes. (Any four)</b>	12
a)	Visual communication	
b)	White Balance	
c)	Voice over	
d)	Multi-camera shooting	
e)	TV Anchor	
<b>Q.3</b>	<b>Write the answer in 150 words. (Any four)</b>	16
a)	Explain the concept of Television journalism.	
b)	What is shot?	
c)	What are the kinds of microphones used in television studio?	
d)	Discuss the importance of Television production.	
e)	What is location Hunting?	
<b>Q.4</b>	<b>Write the answer in 250 words. (Any two)</b>	14
a)	Unite script of a feature for television by taking any subject in the right format.	
b)	State the importance of camera in video production.	
c)	What is the difference between DV and HDV?	
<b>Q.5</b>	<b>Write the answer in 500 words. (Any one)</b>	14
a)	Explain the types of camera Angle with suitable examples.	
b)	Explain the different formats of TV Programme.	

(मराठी रूपांतर)

**सूचना:** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.  
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

### प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

- आवाजाची तीव्रता —— मध्ये मोजली जाते.  
 अ) फ्रीक्वेन्सी  
 क) बाइट
   
 ब) वेळज  
 ड) यापैकी नाही
  - हे व्हिडिओ फिल्मचे बेसिक युनीट आहे.  
 अ) शॉट  
 क) मुळमेंट
   
 ब) अंगल  
 ड) यापैकी नाही
  - आरबीजी ही रंग पद्धती —— माध्यमांशी संबंधीत आहे.  
 अ) रेडीओ  
 क) मुद्रण
   
 ब) टीव्ही  
 ड) यापैकी नाही
  - कॅमेराला ठेवण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या तीन पायी डिव्हाईसला —— म्हणतात.  
 अ) ट्राईपॉड  
 क) वाइल्ड ट्रॅक
   
 ब) स्टॅन्ड  
 ड) एक्स एल आर डिव्हाईस
  - सीसीयू म्हणजे ——  
 अ) कॅमेरा कन्ट्रोल डिव्हाईस  
 क) क्रीस्टल कॅमेरा युनीट
   
 ब) क्लोज सर्काट युनीट  
 ड) यापैकी नाही
  - एच. डी. टी. व्ही. म्हणजे ——  
 अ) हॉय डेफिनेशन टेलिव्हिजन  
 क) हॉय डिजीटल टेलिव्हिजन
   
 ब) हॉय डिस्ट्रीटी टेलिव्हिजन  
 ड) यापैकी नाही
  - ईएनजी म्हणजे ——  
 अ) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज गॅर्दरिंग  
 क) इलेक्ट्रॉनिक न्यूज गोइंग
   
 ब) इलेक्ट्रॉनिक न्यू गिव्हिंग  
 ड) वरील सर्व
  - डि. व्हि. डी. म्हणजे ——  
 अ) डिझीटल व्हीडीओ डिस्क  
 क) डिझीटल व्हाइस डिस्क
   
 ब) डिझीटल व्हीडीओ डाटा  
 ड) डिझीटल व्हीडीओ डू
  - जॉर्ज इस्टमने —— चे शोध लावले.  
 अ) कॅमेरा  
 क) ईमेज
   
 ब) फोटो  
 ड) रेडिओ
  - चित्रवाणी मालिकांची लोकप्रियता —— द्वारे तपासली जाते.  
 अ) टी आर पी  
 क) एस टी पी
   
 ब) कॅस  
 ड) टॉप
  - साईट यांच्याशी संबंधीत आहे.  
 अ) रेडीओ  
 क) फिल्म
   
 ब) टेलिव्हिजन  
 ड) इंटरनेट
  - वॅन म्हणजे ——  
 अ) वाईड एरिया नेटवर्क  
 क) वाईड एअरटेल नेट
   
 ब) वाईड ऐरि नेटवर्क  
 ड) वाईड एरीअल नेट
  - मध्ये डिजीटल रेडिओ प्रसारणास सुरुवात झाली.  
 अ) 1992  
 क) 1994
   
 ब) 1996  
 ड) 1997

प्र.2	14. सर्वाधिक चित्रपट निर्मिती —— देशात होते. अ) भारत क) चीन	ब) रशिया ड) आफ्रिका	12
प्र.3	टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)		16
	1. व्हीज्यूवल कम्प्यूनिकेशन 2. व्हाईट बॅलेन्स 3. व्हाईस ओहर 4. मल्टी कॅमेरा शूटिंग 5. टीव्ही निवेदक		
प्र.4	दीडशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)		14
	1. टेलिव्हिजन पत्रकारिता ही संकल्पना स्पष्ट करा. 2. शॉट म्हणजे काय? 3. टेलिव्हिजन स्टुडिओ मध्ये वापरण्यात येणाऱ्या मायक्रोफोनचे प्रकार कोणते? 4. टेलिव्हिजन निर्मितीचे महत्व चर्चा करा. 5. लोकेशन हंटिंग म्हणजे काय?		
प्र.5	अडीचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)		14
	1. कोणतेही विषय घेऊन टीव्ही फिचरसाठीची संहिता योग्य फॉरमॅट मध्ये लिहा. 2. व्हिडिओ प्रोडक्शन मधील कॅमेराचे महत्व विशद करा. 3. डिव्हिआणी एचडिव्ही यातील फरक स्पष्ट करा.		
	पाचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)		
	1. कॅमेराचे अँगल्सचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा. 2. टिव्हीसाठीच्या कार्यक्रमाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.		

**Seat  
No.**

# Set P

**M.A. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**  
**ADVERTISING AND SOCIAL MARKETING**

Time: 2½ Hours

**Max. Marks: 70**

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
2) Figures to the right indicate full marks.

**Q.1 Multiple Choice Questions. (2 Marks Each)**

14



## **Q.2 Short Notes. (Any Four out of Five)**

14

- a)** Motivation Theory
  - b)** Media Planning
  - c)** Social Marketing Ethics
  - d)** Market Research
  - e)** Principles of Management

### **Q.3 Write Short Answer Type Questions. (Any Two out of Three)**

14

- Write Short Answer Type Questions. (Any Two out of Three)**

  - a) State the importance of NGO.
  - b) What is your understanding about creative process?
  - c) Give details about surrogate advertising with suitable examples.

**Q.4 Write answer in 500 words. (Any One)**

**14**

- a) What is brand? Describe types of brand? How a brand can be established?

**OR**

- b) Describe internal factors which influence behavior. Explain in context of Maslow' model.

**Q.5 Write answer in 500 words. (Any One)**

**14**

What is social marketing? How it is useful for social organizations? Explain the five Ps in social marketing.

(मराठी रूपांतर)

**सुचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.



- |       |   |    |
|-------|---|----|
| प्र.2 | <b>टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)</b>                 | 14 |
|       | 1. प्रेरणा सिद्धांत                               |    |
|       | 2. माध्यम नियोजन                                  |    |
|       | 3. सामाजिक विपणन नीतीतत्वे                        |    |
|       | 4. बाजारपेठ संशोधन                                |    |
|       | 5. व्यवस्थापनाची मूलतत्वे                         |    |
| प्र.3 | <b>थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)</b>        | 14 |
|       | 1. एन. जी. ओ. चे महत्व सांगा.                     |    |
|       | 2. सृजनात्मक प्रक्रिया याबाबत तुमचे आकलन काय आहे? |    |
|       | 3. सरोगेट जाहिराती याबाबत उदाहरणांसह माहिती द्या. |    |

- प्र.4 500 शब्दात उत्तरे लिहा.

1. ब्रांड म्हणजे काय? ब्रांडचे प्रकार कोणते? ब्रांड कसा निर्माण करता येतो?

किंवा

2. ग्राहक वर्तनावर प्रभाव पाडणाऱ्या अंतर्गत घटकांचे वर्णन करा. मॅस्लो यांच्या प्रतिमानाच्या संदर्भाने स्पष्ट करा.

- प्र.५ ५०० शब्दात उत्तरे लिहा।  
सामाजिक विपणन म्हणजे काय? सामाजिक संस्थांना ते कसे उपयुक्त ठरते? सामाजिक विपणनाचे पाच 'पी' स्पष्ट करा

<b>Seat No.</b>	
-----------------	--

<b>Set</b>	<b>P</b>
------------	----------

**M.A. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examinations Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**

**CORPORATE COMMUNICATION AND EVENT MANAGEMENT**

Time: 2½ Hours

Max. Marks: 70

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
 2) Figures to the right indicate full marks.

**Q.1 Choose correct alternative:**

14

- 1) Annual Report is the most important tool for \_\_\_\_\_ relations.
  - a) Employees
  - b) Shareholders
  - c) Dealers
  - d) None of these
- 2) Press Agency model is also known as \_\_\_\_\_ model.
  - a) P. T. Barnumb
  - b) Ivy Lee
  - c) Edward Bernays
  - d) None of these
- 3) If your corporate is launching a new product, then it is useful to \_\_\_\_\_.
  - a) Deliver Press Release
  - b) Arrange Press Briefing
  - c) Organize Press Conference
  - d) None of these
- 4) Shareholders treated as \_\_\_\_\_ public in corporate communication.
  - a) Internal
  - b) External
  - c) Both a and b
  - d) None of these
- 5) \_\_\_\_\_ is blamed for lobbying in India.
  - a) Shobha De
  - b) Nira Radia
  - c) Sucheta Dalal
  - d) None of these
- 6) House Color can be used to create \_\_\_\_\_ of a corporate.
  - a) Identity
  - b) Image
  - c) Reputation
  - d) None of these
- 7) 'Torch of Freedom' campaign was organized by \_\_\_\_\_.
  - a) Ivy Lee
  - b) Edward Bernays
  - c) Charles Smith
  - d) None of these

**Q.2 Write short notes. (Any four)**

14

- a) Corporate advertising
- b) House Journals
- c) Corporate identity
- d) PRSI
- e) Open House

**Q.3 Give answers in detail. (Any two)**

14

- a) What is public opinion? How it is formed? How it is useful for corporate relations?
- b) Describe the qualities and functions of event manager.
- c) How community relations are useful for a corporate?

**Q.4 Give answers in detail. (Any one)**

14

- a) Describe how to maintain good media relations. What are the various steps in organizing a press conference?
- b) What do you understand by employee communication? Trace various tools useful for employee communication.

**Q.5 Write answer in 500 words:**

14

- a) Describe various types of crises. What is crises management plan? Illustrate.

## (मराठी रूपांतर)

**सूचना:** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.  
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

**प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:**

14

1. वार्षिक अहवाल हे —— संपर्कसाठी महत्त्वाचे साधन आहे.  
 अ) कर्मचारी    ब) भागधारक  
 क) वितरक    ड) यापैकी नाही
2. प्रेस एजन्टी प्रतिमानाला —— प्रतिमान असेही संबोधले जाते.  
 अ) पी. टी. बान्नम    ब) आयडी. ली  
 क) एडवर्ड बर्नीज    ड) यापैकी नाही
3. जर तुमची कार्पोरेट संस्था नवीन उत्पादन बाजारपेठेत आणत असेल अशावेळी —— योग्य ठरेल.  
 अ) प्रसिद्धीपत्रक देणे    ब) संक्षिप्त वार्तालाप घेणे  
 क) पत्रकार परिषद घेणे    ड) यापैकी नाही
4. भागधारकांना कार्पोरेट संपर्कात —— घटक मानले जाते.  
 अ) अंतर्गत    ब) बाह्य  
 क) दोन्ही    ड) यापैकी नाही
5. भारतात लॉबिंग संदर्भात —— यांच्यावर आरोप करण्यात आले.  
 अ) शोभा डे    ब) नीरा राडिया  
 क) सुचेता दलाल    ड) यापैकी नाही
6. गृहरंगशैली कार्पोरेटची —— निर्माण करण्यास उपयुक्त ठरते.  
 अ) ओळख    ब) प्रतिमा  
 क) प्रतिष्ठा    ड) यापैकी नाही
7. टॉर्च आणि फ्रीडम ही मोहिम —— यांनी आयोजित केली होती.  
 अ) आयडी. ली    ब) एडवर्ड बर्नीज  
 क) चार्लस स्मिथ    ड) यापैकी एकही नाही

**प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)**

14

1. कार्पोरेट जाहिरात
2. गृहपत्र
3. कार्पोरेट ओळख
4. पी. आर. एस. आय.
5. खुलेदालन

**उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)**

14

1. जनमत म्हणजे काय? ते कसे निर्माण होते? कार्पोरेट जनसंपर्कात त्याची उपयुक्तता काय?
2. प्रसंग व्यवस्थापकाच्या अंगी कोणते गुण असावेत व त्याची कार्ये कोणती ते विषद करा.
3. एखादया कार्पोरेटसाठी समाजसंपर्क कसा उपयुक्त ठरतो?

**प्र.4 सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)**

14

1. चांगला माध्यम संपर्क कसा ठेवता येईल ते विषद करा. पत्रकार परिषद आयोजित करताना केल्या जाणाऱ्या तयारीत कोणते टप्पे असतात?
2. कर्मचारी संपर्क याबाबत तुमचे आकलन काय आहे? कर्मचारी संपर्कसाठी उपयुक्त ठरणारी साधने सांगा.

**प्र.5 पाचशे शब्दांत उत्तरे लिहा.**

14

आपत्तीचे विविध प्रकार विषद करा. आपत्ती निवारणाची योजना कशी असते? उदाहरणे दया.

<b>Seat No.</b>	
-----------------	--

<b>Set</b>	<b>P</b>
------------	----------

**M.A. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examinations Mar/Apr-2018**  
**Mass Communication**  
**ONLINE JOURNALISM**

Time: 2½ Hours

Max. Marks: 70

**Instructions:** 1) All questions are compulsory.  
2) Figures to the right indicate full marks.

- |   |                         |
|---|-------------------------|
| <b>Q.1 Choose correct alternative: (2 marks each)</b>                         | <b>14</b>               |
| 1) Concept of information society is developed by _____.                      |                         |
| a) Tim Lee  | b) Fritz Machlup        |
| c) Bob Goldstein  | d) None of these        |
| 2) _____ is the part of onsite content.                                       |                         |
| a) Category page  | b) Home Page            |
| c) Landing Pages  | d) All of these         |
| 3) Social Network sites include _____.  |                         |
| a) Live Videos  | b) Link                 |
| c) Both a) and b)   | d) None of these        |
| 4) 'Friends of Media' is an example of _____.                                 |                         |
| a) Online News Paper  | b) E-Magazine           |
| c) Web Portal   | d) None of these        |
| 5) _____ is the issue in online journalism.                                   |                         |
| a) Mushroom   | b) Information Overload |
| c) Digital Divide   | d) All of these         |
| 6) Freedom of speech include in article _____ of Indian constitution.         |                         |
| a) Article 19   | b) Article 18           |
| c) Article 15   | d) None of these        |
| 7) Multimedia used is _____.  |                         |
| a) Education  | b) Entertainment        |
| c) Defense  | d) All of these         |
| <b>Q.2 Write short notes. (Any four)</b>                                      | <b>14</b>               |
| a) Online Magazine  |                         |
| b) Information Society  |                         |
| c) Use of mobile in Journalism  |                         |
| d) Social media   |                         |
| e) Citizen Journalism   |                         |
| <b>Q.3 Short answer type Questions. (Any two)</b>                             | <b>14</b>               |
| a) Write about Blog.  |                         |
| b) Write down the use of Multimedia in journalism.                            |                         |
| c) What is online News Papers?  |                         |
| <b>Q.4 Descriptive type questions with internal choice:</b>                   | <b>14</b>               |
| a) What are the skills a journalist needs in the online news papers?          |                         |
| b) What is media Convergence? Write its Merits and Demerits.                  |                         |
| <b>Q.5 Write an essay on topic 'Citizen Journalism'. Give suitable title.</b> | <b>14</b>               |

## (मराठी रूपांतर)

**सूचना:** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.  
 2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

<b>प्र.1</b>	योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा: (प्रत्येकी 2 गुण)	14
	1. माहितीवर आधारित समाजाची संकल्पना —— यांनी विकसित केली.	
	अ) टीम ली	ब) फ्रिट्झ मक्लूप
	क) बॉब गोल्डस्टेन	ड) यापैकी नाही
	2. —— हे ऑनसाईट आशयाचा भाग आहे.	
	अ) कॅटेगरी पेज	ब) होम पेज
	क) लॅडिंग पेज	ड) यापैकी सर्व
	3. सोशल नेटवर्क साईट मध्ये —— अंतर्भाव होतो.	
	अ) लाईव्ह व्हिडीओ	ब) लिंक
	क) दोन्ही अ) आणि ब)	ड) यापैकी नाही
	4. माध्यम मित्र हे —— चे उदाहरण आहे.	
	अ) ऑनलाईन वृत्तपत्र	ब) ई-नियतकालिक
	क) वेब पोर्टल	ड) यापैकी नाही
	5. ऑनलाईन पत्रकारितेतील —— ही समस्या आहे.	
	अ) मशरूम	ब) अनावश्यक माहिती
	क) डिजिटल डिव्हाईड	ड) यापैकी सर्व
	6. भाषण स्वातंत्र्य भारतीय संविधानात —— मध्ये अंतर्भूत आहे.	
	अ) कलम 19	ब) कलम 18
	क) कलम 15	ड) यापैकी नाही
	7. मल्टीमीडिया —— मध्ये वापरले जाते.	
	अ) शिक्षण	ब) मनोरंजन
	क) संरक्षण	ड) यापैकी सर्व
<b>प्र.2</b>	टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)	14
	1. ऑनलाईन नियतकालिक	
	2. माहितीवरती आधारलेला समाज	
	3. मोबाइलचा पत्रकारितेतील वापर	
	4. समाज माध्यम	
	5. नागरिक पत्रकारिता	
<b>प्र.3</b>	लघुत्तरी प्रश्न. (कोणतेही दोन)	14
	1. ब्लॉग विषयी लिहा.	
	2. मल्टीमीडियाचा पत्रकारितेतील उपयोग लिहा.	
	3. ऑनलाईन वृत्तपत्रे म्हणजे काय?	
<b>प्र.4</b>	दिर्घीत्तरी प्रश्न. (कोणतेही एक)	14
	1. ऑनलाईन वृत्तपत्रात काम करीत असताना पत्रकारांना कोणती कौशल्ये गरजेची आहेत?	
	2. माध्यमांचे एकत्रीकरण म्हणजे काय? त्याचे फायदे आणि तोटे लिहा.	
<b>प्र.5</b>	'नागरिक पत्रकारिता' या विषयावरती निबंध लिहा. योग्य शीर्षक दया.	14